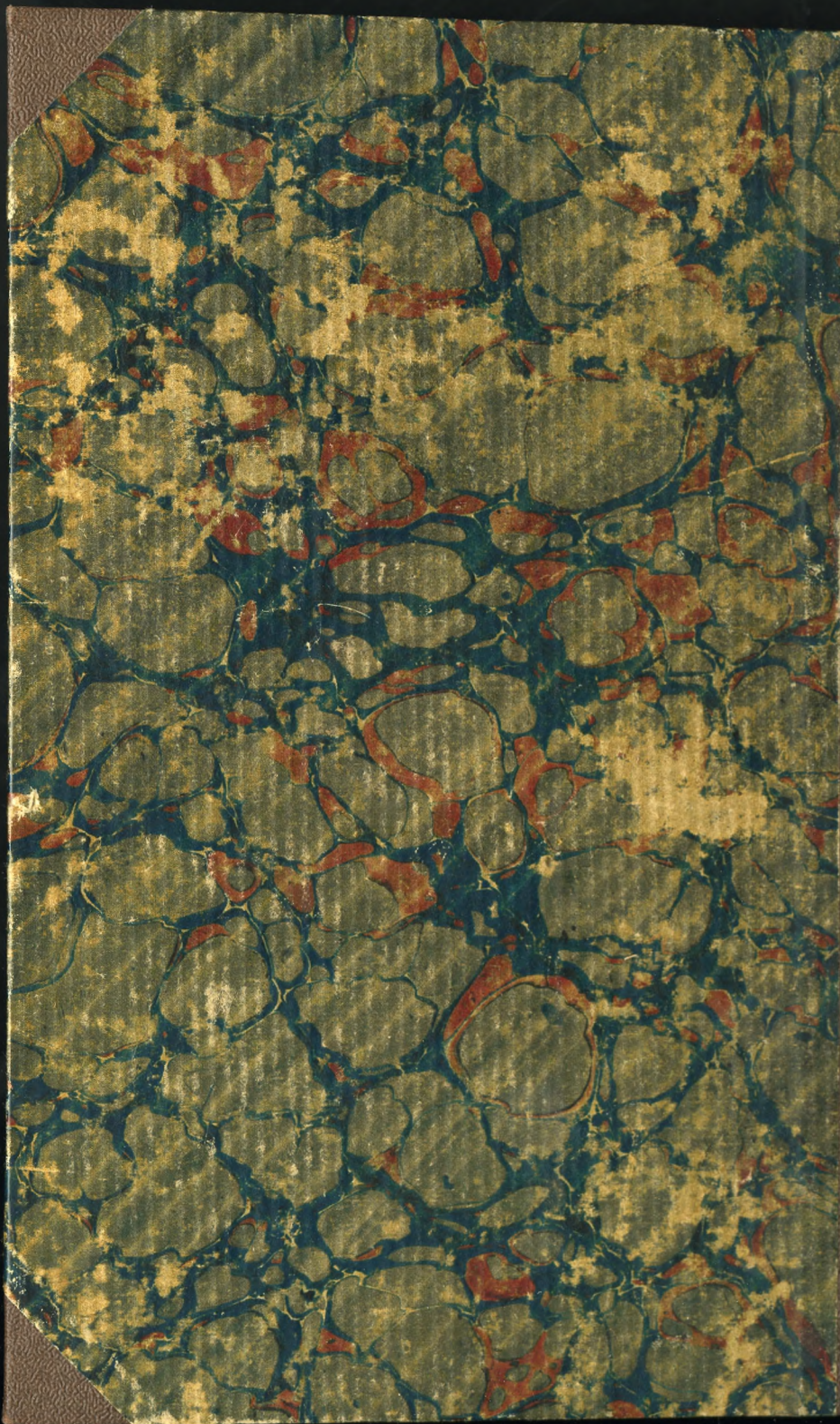

Politikail
röpiratok

$\frac{1}{9}$

MIT KELL TENNÜNK?

VAGY

A ZSIDÓSÁG HAZAFISÁGA

és

AZ ARISTOCRATIA NÉMETESÍTŐ BEFOLYÁSA

MAGYARORSZÁGBAN.

IRTA:

JÓVÖLGYI TITUSZ.

Ára 25 Kr.

9

Kapható a „Népászlója” és „Gyora Posta” szerkesztőségében.
Papnövelde utca 7. szám.

PEST, 1871.

NYOMATOTT A „MAGYAR NYOMDA” BETŰVEL.

DR. BALLAGI MÓR.

2월 26일 금요일

A magyarosodás czélja.

A jelen szellemi mozgalomnak czélja nagyon természetesen az: hogy a magyar nemzet magyar nemzet legyen.

Sajnos már maga az a körülmény, hogy egy nemzetet figyelmeztetni kell arra, hogy nemzet maradjon.

Az amerikai bennszülötteket részint átalakítá, részint elpusztítá már ez Európából oda folyt népesedés és civilisáció, de nem is lehet azon körülményeket a mi körülményeinkhez hasonlítani, — hanem azért úgy áll a világ velünk is; hogy az országunkba naponta szaporodó németiség kezdi előttünk elfoglalni a téreket, s épen a legfontosabb helyeknél kezd bennünket saját tűzhelyünkről leszorítani.

Alig van nagyobbserű anyagi intézmény, bank-, vasut-, vagy gyártársulat, hol nem a német a szereplő elem és az úr, s bizonynyal nincs nagyobbserű jövedelmi ág, hol nem a német húzza a legtöbb hasznot.

Zsidó vagy német ez nálunk jelenleg majd nem egy elem, mert nem hiszem hogy tiz zsidó volna egész Magyar és Erdélyországban, ki csak tüzleti könyvét is magyarul vezesse; már pedig a hol az ipar. kereskedelem, és mindenféle más tüzlet német, szóval: a mely nemzet anyagi ügyei nem saját nyelvén kezeltetnek, az a nemzet ellehet készülve arra, hogy egyszer csak átváltozik azzá a mi szívébeékelte magát, belöltotta vérét, és vérkeringését megmérgezte. Nálunk a zsidóság kezeli az anyagi dolgok nagy részét, a zsidóság pedig német.

Magyarországban tiszta magyar elem csak szigetenként létez. Keverve van az ország mindenféle nemzetiséggel, de még

csak jel sem mutatkozott arra, hogy a németet kivéve, (mely nálunk nem is nemzetiség) egyik vagy másik elnyeléssel, eltöltöttséssel, ráczosítással, vagy oláhositással fenyegetett volna.

A német culturájának tulajdonítja azt a fölényt melyet a magyaron, Magyarorszáiban gyakorolni igyekszik. Pedig ez nem áll. Nem culturája, de az erőszakolt németesítés, vagy is osztrákosítás; a magyar elemnek mindenhol való letaszítása; német hivatalok fölállításai; a német nyelvnek a magyar nyelv elébe helyezett előnye; a hadsereg német hivatalos nyelve; stb. stb. ezek tették azt, mely a magyar embert a német nyelv tanulására, s a magyar nyelvnek a német nyelv alá való helyezésre kényszerítették. A cultura erőszakolás nélkül nem tett volna nálunk egyebet, mint azt, hogy magyar culturává vált volna, és most nem volnánk ott, hogy ami az ipar, kereskedelem, s pénzügyek terén történik, az németül történik, s mert erőszakosan történik így, a német cultura befolyásának tulajdonítatik.

Buda-Pesten és a legtöbb városban annyi már a német szó mint a magyar, azaz, hogy Buda-Pesten csak egy ötödrészen számíthatunk magyarra. Mint egy háló, úgy van már hazánkban szétterjedve a németesítés ezer ága, s eddig legalább mentünk bele önkénytelenül, mint a halak.

Megnyugodtunk abban hogy: jól van tehát, miután ezek az intézetek, hivatalok, társulatok, stb. németek, nekünk pedig ott állás juthat, tehát tanuljunk németül; — és nem gondoltunk arra: hogy az a társulat legyen magyar, hogy az a társulat, ha németekkel akarja fölspékelni magát, ne legyen képes itt megélni, hogy ne értse, hogy ne akarja megérteni senki. — Akkor aztán szorítkozva lesz arra, hogy magyar emberekből szervezze magát, s hogy a Magyarorszáiban, magyarok után élő társulat, magyar embernek adja a kenyeret is.

Ellátta, s ellátja magát minden tüzlet németekkel, mert a magyar ember mindeddig le volt szorítva azon térekről, s mert nem vehette hasznát, nem képezte magát a kereset mód azon ágaiban, ha csak németül nem akarta magát képezni, és saját személyével szaporítani a germanizátorok hosszú sorát. És nem jutott eszünkbe, hogy: ne a magyar ember képeztesse magát németül, hanem az, a ki tüzletet nyit, az képezhesse magát ma-

gyarul, hogy ne mi legyünk saját hazánkban németekké, hanem a német legyen Magyarországon magyarrá, ha élni akar.

Az által, hogy magunkat a német elem követelő föllépésének alárendeltük, nem csak nyelvünknek, de szellemünknek, lelkületünknek is ártottunk, s a városokban alig találkozunk már magyar szokásokkal; minden magyaros zamat föl van higitva az elnémetesedés hatása által. Kivetközve szokásainkból, kivetkezünk hazafiságunkból, elvesztjük a nemzetiség iránti ragaszkodást; — föláldozzuk Magyarország valódi érdekét, és közönyösen vesszük még azt az elnevezést is: hogy „osztrák magyarok“ vagyunk.

Az által, hogy magunkat a német elem követelő föllépésének alárendeltük, megtettük saját magunk ellen azt a öngyilkosi kérdőfést: hogy fogytunk a szaporodás helyett. „Magyarország nem volt, hanem lesz:“ — Széchenyinek e nagy mondatát lábainkkal tapostuk össze. — Az ipart, kereskedelmet, melyre Széchenyi ráakarta vezetni a nemzetet, könnyelműen a németeknek dobtuk oda, s oda dobva még csak azzal sem törődünk hogy mi legyünk németekké. — Hogy legyen nagygyá egy olyan nemzet, mely saját magát fogyasztja?

Az által, hogy nyelvünk iránt közönyösséggel viseltettünk, odavittük a dolgot, hogy a bevándorolt németeknek még csak eszükbe sem jutott, hogy magyar földön vannak, s hogy annak ki itt megtelepszik nem lehet ellenni magyar nyelv nélkül, hanem igen kényelmesnek találván a dolgot, kinyitotta boltját, felütötte rá a czéget, és Magyarország egy idegen elemmel ismét szaporodott. És úgy megszokták ez állapotot, hogy most, midőn észreveszszük a hinárt, melyben övig gázolunk máris, és kiakarunk ebből evickélni, ők azon összecsapják kezeiket és rettentően bámulnak e (szerintök) eszevesztettségükön, miután ők oly nagyon jól érezték magukat, és mint idegenek, kik nemzeti nyelvünket még csak nem is értik, terjeszkedtek itt nálunk ami rovásunkra.

Terjeszkedjenek ez után is, de Magyarországon mégis csak annyira amennyire nekünk engednék azt a jogot, ami bennünket itthon megillet, hogy t. i. mi legyünk itt az urak, mienk legyen az előny és a nyelv, — mely uraságból előnyből

és nyelvből nagyon szívesen átadjuk nekik is a megillető részt, csak igyekezzenek hozzánk alkalmazkodni, s belátni, hogy az az ő kötelességök, és nem a miénk.

Nincs nekünk az ellen semmi kifogásunk, hogy mit csinálnak ők otthon, a család bennseje szent, és ahoz szólni senkinek semmi joga. Beszélhetnek a mily nyelven nekik tetszik, otthon úgy mint a nyilvános életben, mindenütt a hol magánjog a nyelv tárgya, de ahol az már a nemzeti életbe is bevág, a hol a nemzeti nyelv kiszorításától kell féltünk, — ott engedelmet kértünk szépen, de lehetetlenség, hogy ezután is elhallgassuk szó nélkül.

Ha azonban megbikacsolja magát egyik vagy másik, ki ugyan eljött hozzánk élni, de azért ellenséges állást akar elfoglalni a haza óhajításával szemközt, és nem szorult a magyar ember barátságára, ám tegye, legyen német kívül belül, de aztán ne nehezteljen érte, ha a magyar ember nem lépi át tiszletének küszöbét.

Tiszteltünk mi mindent ami szép, és ami nemes, tiszteljük tehát a német nemzeti törekvéseket is Németország határán belül, de a mint ama a nemzeti nagyratörekvés előtt kalapot emeltünk, épen úgy megvárók a németektől, hogy ami nemzeti törekvéseink iránt is elismeréssel legyenek, s ne arrogálják azt maguknak egy idegen országban, hogy a magát tulajdonában érző nemzet, a szolgálta szerepét játsza egypár bevándorlott előtt.

De nem is kívánja azt a német nemzet, hanem igenis kívánja az osztrak kormány folytonos protegalása alatt álló azon kis német had, mely leginkább azért hagyta el hazáját és lett sem németté sem magyarra, hogy akár mi uton és módon, de jól élhessen. (Tisztelet a kivételeknek)

Pedig higyjék el, hogy nem fogunk előttük meghajolni, ha mindjárt szárnyai alá fogja is őket, (nagy részben mindig) csak is a hatalom által pártfogoltakkal tartó zsidóság.

Ami törekvésünk igen egyszerű és igen természetes.

1. Azt akarjuk mi, hogy Magyarország magyar részeiben és fővárosai ban magyar nyelvvvel meglehessen élni anélkül pedig ne.

Ami eddig éppen ellenkezőleg volt, mert a német nyelvvel lehetett megélni, a nélkül pedig nem.

2. Azt akarjuk, hogy mind ezen intézetek, egyletek és társulatok, melyek eddig Magyarországon a magyar nyelv mellőzésével kezdték és folytatták üzletüket, szorítkozva legyenek e szűmüzött nyelvet bevenni, hivatalaikat a magyarok előtt megnyitni, és a magyarokkal osztani meg azon kenyeret, mely a magyar földről jutott asztalaikra.

3. Azt akarjuk, hogy a magyar ne legyen nemzeti nyelvvel földönfutóvá, de érvényesíteni tudja azt hazája határán belül, éppen úgy mint a német a magáét otthon, s hogy azon sok száz ezerre menő állás, melyet most németek foglalnak el a magyarok előtt, jobbra magyarok által foglaltassanak el, s egy pár száz ezer magyar részt találjon ez által szorgalma érvényesítésére, és a kenyérkereset módra, hogy ne legyen hazája földjén számüzött, és földönfutó.

4. Hogy a megnyilt rések által a magyar ember kedvet kapjonatanuláshoz, ésneriasztassék el attól a német nyelv által hanem nemzeti nyelvén is kiképezhesse magát, képességét érvényesíthetvén, s hogy ez által a magyar nyelv legyen Magyarországon mindenféle üzletnyelve. Ha a német és magyar közt választani kell? — Mindenesetre a magyar.

5. Azt akarjuk, hogy akik hozzánk bevándorolnak, ne a német, de a magyar elemet sznporítsák, s hogy a már is itt lakó pár száz ezer német magyarososadása által nyerjünk, és ne veszítsünk az által, hogy mi legyünk németekké.

6. A ki a mi borunkból iszik, és sóakból eszik, s rendes tagja akar lenni a mi háztartásunknak, még mi előtt rá adná a fejét, tudja, meg hogy: azt csak úgy lehet megtennie a lovgiasság, és a házigazda iránt tartozó figyelem követelményei szerint, ha nem okoz annak kényelmetlenséget az által, hogy ellensége gyanánt fog föllépni. Á ki rövid időre jött hozzánk az vendégünk, de a ki élni, lakni jött hozzánk: az törvényeink alá rendelt a szó mindenféle értelmében.

Nem akarjuk tehát mi az itt lakó németeket sem megenni, sem terrorizálni, csupán a magunk jogát akarjuk azon érvényre emelni, mely minket saját hazánkban megillet, s melyet jogta-

lanul bár, de eddig ők élveztek, és annyira megszokták, hogy most már visszásan tetszik nekik azon felszólalásunk, melyre nemzeti létünk iránti kötelességünk kényszerített.

A saját magunk iránti kötelesség parancsolja, hogy ne gyengébeikké igyekezzünk lenni, hanem erősebbekké, ne kisebbekké, de nagyobbakká; pedig ha a nemzeti terjedés főokaira tekintünk, annak leg és legnagyobb oka, a németesedés gát nélküli terjedése, és a magyar szellemnek önmagától való elidegenítése.

Ha ez így marad, nem maradhatunk magyarok, vagy ha magyarok akarunk maradni, ez nem maradhat így.

Van-e Magyarorszáiban német nemzetiség?

Különben meg fognak engedni német polgártársaink, hogy azon tény, miként ők az itt lakozó nemzetiségek közt a legkevesebben vannak, — sőt még csak nemzetiséget sem képeznek, — és még is a legkövetelőbbek: igen furesának tessék előttünk. Ez különben azért van, mert ők erősebbeknek érzik magukat nálunknál, inkább osztrák, mint magyar hazafiak, az ő rémséges nagy Ausztriájokat hátunk megett érzik.

Már pedig édes polgártársaink, nagyon csalódnak önök tekintetben. Önök nem erősebbek, és nem bírnak fölöttünk előnyvel még akkor sem, ha csakugyan osztrákok itt Magyarorszáiban, és az örökös tartományokat ott maguk mellett érzik.

Az az uralkodás, melyet önök rajtunk elkövettek, nem volt jogos soha, aminthogy most sem az, és az erőhöz mért sem volt soha, hanem igen is, holmi segítséggel, külpolitikával, és saját jó egyttgységtünkkel oda vitték önök a dolgot, hogy mi lettünk a szerényebbek, s mi, kik képesek lettünk volna egy jól kiéhezett állapotban fölreggelizni az osztrák örökös tartományokat, mi hajoltunk meg az osztrák követelések előtt.

Ne haragudjanak önök, ha ezeket most már bekezdjük

látni, s annyit legalább kívánunk, hogy az ország határán belül, ne mi legyünk a kisebbik urak ezentul is.

Sorok írója nem tagadja eredetét, mert az ő ősei bizony nem kelet felől jöttek buzogányokkal kezeikben, és vették meg vérért e már annyiszor megfizetett drága földet, hanem igen is jöttek éjszaknyugatról, mint a reformatio alatt tűzhelyeiktől elriasztott katolikus németek, és a magyarok kegyes engedelmevel itt ütötték le sátorfájokat. Aztán magyarokká lettek. Azóta a vér nyelv átszűrődött, párosult, összefolyt a magyar vérrrel, és én olyan magyarnak tartom magamat mint bár ki más, imádom az eget, mely ez országot borítja láthatárával, mint bár ki más; félttem a haza fái, folyói által kilehelt levegőt, csókolom a földet, s áztatom azt könnyel, vérrrel ha kell, mert olyan szülő földemnek tartom mint bár ki más; és megrendül lényem mindannyiszor, a hányszor Magyarország szentelt jogaihoz bitor kezek nyulnak, hogy azt össze törjék. — Igen, mert magyar vagyok testestől, lelkestől. Osztozom jóban roszban nemzetemmel, s érjen áldás vagy a balsors csapása, itt leszek vele mindig.

S vajjon jut-e eszébe valakinek felhányni, hogy ősíleg nem magyar vagyok? nem érzem-e át az Árpádok sarjadékaival a költő e magasztos szavainak hatalmát: „Hazádnak rendületlenül légy híve ó magyar!“ — mert: „A nagy világon e kívül nincsen számodra hely!“

Igen, olyan magyar vagyok mint a többi, sőt jobb igen soknál, és nem táplállok a háttérben semmi gondolatot, hogy ha talán változnék a szerencse, és nem volna többé mit remélnem e haza földjén, venném a blindit és viinném az irhát kifelé, oda a honnan bekudorogtunk, s elhagynám ezen talán sinlődő országot, mint bizonyos férgek a testet, melynek végét közeledni érzik. Nem, hanem itt halnék meg vele, sőt érte, és bizonyosan hamarabb mint ő.

Lássák tehát önök, az ilyenek mondhatják magukat jogosan hazafiaknak, magyaroknak, s tarthatnak igényt a négy folyóhoz, és három bércehez. Mit mond azonban az önök organuma, a „Pester Journál?“ — Ezeket mondja: „Kérjük honfitársainkat, kiket szerzettünk, (?) és tisztelni tanultunk, a nemzeti surlódások rémétől nem ébreszteni, s a né-

meteket békén hagyni, miután fejüket már egyszer a szerbeken és oláhokon összezúzták.“

Tehát fenyeget. Esze ágában sincs hogy még csak szinleg is magyarnak vallja magát, hanem nemzetiségeket hoz föl, melyeket a magyarok bejövedele már itt talált, s kik azért velünk harczoltak tűzben vérben, a német ellen míg az osztrák izgatásokkal ellenünk széditettek. A helyett tehát, hogy a magyarosodás jogosultságát elismerné, azt kezdi velünk megértetni, hogy vigyázzunk magunkra, mert majd össze törjük fejünket rajtuk, az egy pár ezren.

Ez derakasan van mondva, meglehetősen hálára, s igen nagy szerénységre mutat, sőt kilátásba hozza azon jövőendőbeli sok jókat, melyeket majd e részről, ha még sokáig így tart a dolog, várhatunk.

„A német“ így ír a „P. J.“ soha sem fogja eltűrni, hogy furkóst és korbácsot emlegessenek ellene (mintha bizony emlegetett volna már valaki a német ellen, noha a „P. J.“ — szerkesztője ellen igenis), ha saját német nyelvét használja, azon ír, és beszél. — és pedig azon fog írni és beszélni, legyen bár a város a hol ezt teszi, Pest vagy Buda, mely ugyan lehet Magyarország fővárosa, de magyar város nem lesz soha.“

Igy beszélgetnek a német lapok, mintha azt mondanák: „megmutatjuk nektek, hogy Buda-Pestből nem lesz magyar város soha!“

Hogy német mondja-e ezt vagy zsidó? következő fejecetünkben tárgyalni fogjuk; ám de mert németül mondták, vegyük mintha német mondta volna.

E szerint a német nemzetiségnek tartaná magát Magyarország földjén, a mely nemzetiségnek a hírért csak most halljuk itt először és a melyért fel kell áldozni magunkat.

A német annyiban nemzetiség Magyarországhban, a mennyiben németül beszél, de mint egy külön nemzetiségi testület, nem volt elismerve soha. Neki itt se tücske, se bogara, a mije van tőlünk kapta vagy szerezte, de ősi joggal, ősi vagyonnal, nem bir egy talpalatnyival sem. Bevándorolt egytől egyig, legtöbb a harmincz éves háboru alatt, ámde az előtt is azután is. Ekkor bevándoroltak mint testületek, aztán bevándoroltak vagy

letelepedtek mint egyesek, hihetőleg azon szándékkal: hogy magyarok fognak lenni. Később belátták, hogy hiszen a magyarok is németekké lesznek!

Nem természete a magyar embernek, hogy ezt felhányásképen hozza elő, s ha teszi, csupán azért teszi, mert holmi német lapok úgy léptek már föl, mintha mi tartoznánk halával a németeknek azért, mert ők itt jól találják magukat.

Nagyon természetesen hogy ezért nem mi tartozunk halával. Annak ugyan, hogy a németiség nagyrésze nem sajátítá el nyelvünket, eddig mi voltunk okai, és nincs issemmi kedvünk, sem jogunk, ezért összeveszni velük; ám de ha azt akarnák: hogy mert eddig aludtunk, tehát most se ébredjünk föl, vagy mert ébredni akarunk, tehát azzal ijesztgetnek: „hogy összezuzzuk a fejünket ő rajtuk:” — már akkor tisztelet becsület minden sógorságnak, és komaságnak, de megtudunk haragudni érte.

Azt hisszük azonban, hogy a németiség azon részének, mely a magyarra levés szándékával telepedett le hazánkban, s nem nézi e helyet Californiának, hogy arányait zsebrerakva ismét eltakarodjék, és a kalandor szerepét játssza, és marad addig míg nagy a termés, — hogy azok nem panaszkodnak, hanem amazok jajgatnak és obógatnak, mert hiszen nem magyarul tanulni és magyarrá lenni, de gazdagodni és élőködni jöttek ők be Magyarországba. Ha az ilyeneknek semmi kedvük a magyar nyelv tanulásához, miután évek mulva más valami kínálkozó földön nem vehetik annak hasznát, azt igen megtudjuk érteni, és föl is bírjuk fogni, ám de kikérjük aztán magunknak, hogy az ily kalandorok a mi tügyeinkbe bele avatkozzanak, nemzeti nyelvünk ellen felszólaljanak, és a német ajkúakat ne csak ingereljék ellentünk, hanem „fejünk összezuzzásával” is fenyegetsenek bennünket!

Ha Thaisz kapitány minden oldalra oly erélyes volna, mint amely erélyt bizonyos oldalak iránt kifejt, — az ilyen kalandor német firkászokat tolonczoltatná ki legelőször is Magyarországból. Ők a haszontalanok, a németiség apostolaiként akarnak itt feltűnni, s előfizetők toborzásából kardot kötnek a németesedés mellett, — pedig ha amint ők izgatnak, a tőlünk eltekintő Isten haragja által valóban surlódásra kerülne a dolog, — ők

lennénk, kik legelőször átugranak Magyarország határát s kuruttyolnának ott kívül, ha a bajt a honfitársak közt itthon megcsinálták. Az ilyen embereknek aztán valóban korbács való, és jó érzésű német ember, de ki nem akar a magyar kérdéssel ellenséges állást foglalni, nem is teszi, hogy az ily izgató lapra előfizessen.

Szó sincs itt a terrorizálásról, vagy ellenségeskedésről, mi barátok akarunk maradni, a minthogy barátok voltunk eddig, csakhogy magyarok akarunk lenni, aminthogy németek voltunk eddig. Megtarthatja itt minden német helyét, és üzletét, csak legyen magyarrá, csak sajátítsa el nyelvünket, mert hiszen akkor mint magyaré, az övé lesz lég, föld, víz, aminthogy a mienk.

Itt nincs német nemzetiség, s ha a nemzetiségek jogával élni akar bárki is, forrjon egyikhez vagy másikhoz, s hogy Magyarországbán melyikhez forrjon, ezt megmagyarázza neki a természetes következtetés.

A honosítási törvényről.

Különben mind ez nem volna így, ha honosítási törvényeink volnának. Minden perpatvar, minden németesedési kérdés megszünt volna egyszerre, és szárnya lett volna szegve a nálunk elbatalmaskodni kezdő trágár német, vagy is inkább zsidó irodalomnak; be lett volna dugva az a sok pestist lehellő száj, mely a magyar demoralisationak éltető elemet lehell, s mely a nemzeti becsületnek valóságos pokla.

Ami fajunk romlottságának megteremtője volt, az nem más mint a napról-napra terjedő zsidóizlés, mely fentartja a szemérmetlen Sanger csöcseléket, és a „Variete” színházat. Mindkettő ellenkezésben áll a magyar elemmel, de mint a fenésedés megragadja azt. Erről bővebben írunk „a zsidók hazafisága” — czimű fejezetünkben.

Az a legneveltségesebb valami, hogy törvénykönyveink csak úgy duzzanak a honosítási törvények emlegetésétől, mint

az 1868. 54. t. cz. a perrendtartásról, telve honosítási törvények emlegetésével; valamint az 1870 — 32. t. cz. a megyékről; hanem azért honosítási törvények nincsenek sehol, ami szintén egyik jellemző vonása a magyar törvényhozásnak. Szóval, nemzetgyilkoló törvény van annyi mint a rög, s a kegyes kormány el is követett buzgó jobboldali honatyáinkkal mindent, hogy a nemzetet törpévé és földhöz ragadtta tegye, a mivel természetesen nem fért volna össze oly törvény is, mint a honosítási törvény, mely a nemzet emelkedését segítette volna elő.

Hogy másról ne szóljunk: a honosítási törvény azon feltételei közé, melyek egy hozzánk jött idegent a magyar polgári jogok élvezetében részesítettek volna, — behozhatta s talán be is hozta volna törvényhozás azon föltételt: hogy az idegen (azon tíz év alatt, mely időköz, hogy valaki magyar polgár legyen, meg van szabva,) — ha magyar helyen fog letelepedni, tartozik töletelhetőleg elsajátítani a magyar nyelvet, gyermekeit pedig, köteles magyarul is taníttatni. E föltétel mellett aztán nem volnánk kitéve annak, hogy mert a magyarosodás ellen fölszóllunk, a német közlönnyök ellenünk akarják lázítani a németiséget.

Hanem az országgyűlés, mielőtt a zsidók egyenjogosítását kimondta volna, nem ért rá a honosítási törvények tárgyalására, hanem hü bele Balázs, mert votumra volt szüksége, megadta azt minden feltétel nélkül. És azóta óriásilag szaporodik Pesten a német zsidóság, melynek kisebb gondja is nagyobb annál, hogy sajátjává tegye a magyar nyelvet; már pedig akár hogy akarjuk is kimélni az e fajbeli emberiséget, ki kell mondanunk mindannyiszor, a hányszor csak az ügyre gondolunk: hogy a germanizáció legfőbb tényezője hazánkban a zsidóság.

Ha tehát ez az ugynevezett magyar kormány végre-vala-hára tenni akar már valami jót is és olyat is, a mi a nemzetet emelkedésében ne csak sújtsa, de támogassa is, most az egyszer tegye meg a mi kedvünkért, a magyarok kedvéért (ugy is tett már és tesz az osztrákok kedvéért eleget), hogy mielőbb terjeszsen az országgyűlés elé egy honosítási törvényjavaslatot, s legyen a magyar nyelv kiemelésére kellő tekintettel.

A zsidók hazafisága.

Régen föltett czélom már nekem, hozzá szólni azon gyűlölethez, mely a zsidóság iránt Európa szerte nyilatkozik, s mely gyűlölet tárgyának leginkább a vallást mondják; a mi a mai világban, midőn annyi és annyi különböző vallással találkozunk, valóban a merész föltevések közé tartozik, de azért még is kell valaminek lenni a dologban.

A zsidó vallás, mely kizárólag még most is a Mózes által behozott, s a zsidó fajt, a többi népfajoktól elkülönítő törvényeket vallja magáénak, mindenestre ellenkezik a mai kor testvéresülési és egyenjogusági elveivel, melyet ugyan a zsidók megkövetelnek a maguk számára, de azért nem lennének hajlandóak azt más vallásfelekezettel is megosztani, tartván Jehova hivatott népének, a zsidó népet, melyért minden nemzetnek élni kell.

Az a zárkózottság, az az elszigeteltség, melylyel a vallás a zsidóságot körül veszi, nem engedi meg a testvéresülést, és: de stricte véve nem engedi meg a hazafiságot, mert a zsidó más vallásfelekezettivel nem azonosíthatván magát, mintegy külön érdekét formál magának, bár mely ország közepén is. Ez az elszigeteltség aztán számtalan és számtalan gyűlölt kinövésnek az oka, s így következetesen teszi az embert is gyűlöltté.

De nem csak most van ez így, így van ez Mózes óta, sőt hogy többet mondjunk, így volt már Mózes előtt is, és Egyiptomban a zsidóság kiállhatatlanságával vitte oda a dolgot, hogy onnan kikergették. De nézzük a római történelmet, midőn még állt Jeruzsalem, s midőn a zsidók még saját országgal saját állammal bírtak. Már akkor oly kiállhatatlanná lőn a zsidóság szomszédsága, s az üzérkedés, melyet a szomszédok Róma területén elkövettek, hogy törvény hozatott, mely a zsidókat Róma területéről kitiltá, sőt végre annyira fokozódott a gyűlölet, hogy Jeruzsalem pusztulását vonta maga után.

Igy volt ez mindig, s míg egy részről a vallás az embert, más részről az ember tette a vallást gyűlöletessé, mert annyira

megegyez egyik a másikkal, mint két, egy anyától született gyermek.

Semmiféle vallás és népfaj iránt nem vagyunk elfogultak, de már magából az emberi természetből foly az, hogy ellen-szenvvel viseltetik az iránt, mi az összes emberiségnek érdekével szemközt áll, s mi, mintegy magának tulajdonítja a világot, s oly eszköznek az emberiséget, mely az ő meggazdagítására, van hivatva. És ezt nagyon természetesen, a vallás hozza magával, elkülönítvén a zsidót az emberiség többi részétől, és elkülönítvén annak érdekét is. Ezért is valami mese beszéd az a zsidó hazafiság.

Van-e tett, van-e valami önkényt jövő jel, mely bizony-ságul lépne föl a zsidók hazafisága mellett. Van-e egyetlen egy mozzanat, melyből ördögi vigyorgó ajakkal ki ne viritana az önzés arcza. Láttam zsidókat, (egy város zsidóját,) 1849-ben leborulni Kossuth előtt és láttam ugyan azon zsidókat 1852-ben leborulni a császár előtt, kinek olyan diadalkaput csináltak, hogy még templomuk aranybornyuját is reá akasztották.

Ott van az akademi palota, a muzeum, vagy a honvéd menház; avagy ott volt az adakozás a Vörösmarty árváinak javára — stb. Meg kell csak nézni hány zsidó nevet találunk az adakozók névsora közt? tudva, hogy náluk a nemzet pénze, gazdagsága.

Itt van a Kisfaludy társaság, — ugyan hány zsidó iratta be magát alapító tag gyanánt? — de nézzük a börzét, a bankot, egyik, vagy másik társulatot, a hol nyerni lehet, tog-e onnan hiányozni valamelyik tekintélyes zsidó neve?

Ha ezeket az európai pénztársulatokat úgy villára lehetne szurni, és kivinni a Sahara sivatag közepére, két év alatt ott lenne a hazafias zsidóság apraja nagyja, hagyván őseinek temetkezési helyét a faképnél, mint olyan helyet, melynek nem lehet hasznát venni.

Átalán véve beszélünk, tért hagyván mindig a kivételeknek, mert a szent irás szavai szerint: „Jobban örül az ur egy

megtért bűnösnek, mint 99 jónak.“ — Igen is, egy becsületes zsidó előtt, henső sugallatnál fogva emeljük le a kalapot, mert nagyon jól tudjuk, hogy mily nehéz becsületes embernek lenni, de százszor nehezebb becsületes zsidónak lenni, mert a külszin látszatánál, úgy a tettek következetes haladásánál fogva egy elv után megy az egész faj: a minden áron való meggazdagodás elve után.

Ismertem egy becsületes zsidót, Schwarz Istvánnak hívták, és gözmalom tulajdonos volt Egerben. Mikor meghalt, koporsója körül valláskülönbség nélkül gyűltek össze az emberek, és siratták valláskülönbség nélkül, annyira átéreztek, hogy mily nagy feladatot teljesített ez ember, midőn egészen a sirig becsületes tudott lenni.

De mily kevésre lehet ezt kimondani!

A zsidó, az által, hogy elkülöníti magát a világtól, és saját egyéni érdekének él, kell hogy ellenséges helyzetben érezze magát a világgal szemközt, s azon morális fegyverek elől aztán, mely ez életmódjáért ellene használtatik, van neki egy asyliuma: önmaga. Visszavonul magába, visszavonul a zsidóságha, s az ő büzös, penészes társadalmában, melyet minden más ember kerül, kárpótlást igyekszik szerezni azon megvetésért, melyben a kultársadalom által, eljárása miatt jogosan részesítetett. Nézzétek csak a zsidó kávéházakat.

Ő egy szigetet képez az emberiségben, honnan mint a polyp csápjai, tagjai kiágaznak, szipolyaikat mindenfelé alkalmazták, és jól jól lakva, visszatérnek magukba. Lehet mondani, hogy minden zsidófészke egy egy leshely, (Lauer) és a társadalom utain járóknak a legnagyobb vigyázattal kell lenniök, hogy egy ily lesben álló körmei közé ne kerüljenek.

Midőn e röpirat megírásához fogtam föltettem magamban, hogy mindenre elkészülve, — annyira amennyire, megfogom írni az igazat.

És most már, ha azon, — (tisztán csak) önérdéket tekintjük, mely a világ minden zsidóságának mozgatója, és tekintjük azt, hogy kereskedelmünk leginkább a zsidóság kezében van mindekkoráig, egy csepet sem csodálkozhatunk azon, ha a kereskedelem nyelve német. Ők leginkább Németországgal foly-

tatnak kereskedést, amiért is nekik sokkal könnyebben esik, ha az idevaló kereskedelmet is átalakíthatják, hogy ne kelljen holmi magyar nyelvért kényelmetlenkedniük, a mely nyelv nekik semmijök, sem ingök, sem gallérjok. Bánják is ők a nemzetet és a hazát!

Aki magyarul tud, az nem használja, aki pedig magyarul nem tud, az nem tanul. Haszonért tesz ő mindent, a magyar nyelv pedig nem hajt neki hasznot.

Oda kell tehát törekednünk, hogy ha már haszonért tesz mindent, a magyar nyelv elsajátítása nélkül ne lehessen haszna ez országban. Lelkesítés, fenyegetésutján nem megyünk semmire az e fajta néppel, mert lelkesedni nem tud, de tudja azt, hogy nem bántjuk, tehát nem fél. Arra az oldalára kell tehát tapintanunk, a mely oldala legérzékenyebb, a mely oldalról a hasznot huzza.

Erről alább.

A zsidó-irodalom Pesten.

Ha ennek az egész mozgalomnak, mely jelenleg a magyar nemzet elnémetesedése ellen lábra kezd kapni, meg akarnók adni a valódi nevet, majdnem találóbb lenne az: „elzsidósodás“ — mint az „elnémetesedés“ elnevezés.

A „Pesther Journal“, melyet tulajdonképen a zsidó elem táplál, s mely inkább zsidó mint német közlönynek nevezhető, egy és fél millió németről zeugi bús dalát, mely németiség most már meg fog főzetni mint a rák, és fölemésztetni, mielőtt az err-et magukban foglaló hónapok megérkeznének.

Ha ez a „P. J.“ pusztán német szempontból fogta volna föl ezt az ügyet, 1. nehezen merészkedett volna oly németek ügyvivőjéül föllépni, kik hazaiak lévén, épen úgy helyeslik ez ébredésünket, mint mi magunk, s kik titokban talán haragudtak is már ezért: hogy hát őket még mindig németeknek nézi a magyar ember, s hogy nem volt semmi taszító erő, mely a magyar nyelv tanulására figyelmeztette volna (mert hiába, de ébresztéssel, figyelmeztetéssel megy minden), 2. pedig nem merte volna 1½ millióra tenni a Magyarországon lakó németek szá-

mát, mely szám alig haladja meg a kétszázezret, ha csak hozzá nem számítjuk a zsidóságot is, amit ugyan a németek szépen kikérnének maguknak.

Minden eddig történt népszámlálás hibás, és hiányos volt a jelenlegivel együtt, mert nem a nyelv, de a név után vette fel a németek számát, noha minden nagyítás nélkül bátran állithatjuk, hogy a német neveknek viselője Magyarországon kilencz tizedrészt számítva bizonyosan magyar.

Ama zsidó lap vagy nem tudta ezt, vagy pedig ami sokkal valószínűbb, ignorálni akarta, de ami a legvalószínűbb, a zsidósághoz számította, azaz mintegy a zsidóságra olvasztotta a németiséget is, azon czélból, hogy egy és fél millió támogatóval állhasson a világ elé.

Ami e másfél millió német emlegetéséből következik, nem más, mint német czim alatt a zsidóságnak emlegetése, mely német álláspontot akar elfoglalni.

A legtöbb bevándorolt zsidó német nyelven üzérkedik nálunk, mert azt birta már akkor is, mikor bejött, és igen kényelmesnek tetszik előtte hogy magyarul nem kell még csak füttyölnie sem, mert épen úgy eljárjuk mi a valezert, mint a csárdást: a többi zsidó pedig a helyett, hogy nyelvtünket megőrizve hozzánk ragaszkodnék, inkább ragaszkodik „haizele és baizele“ bevándorolt hitrokonaihoz. kiké tulajdonképen a pénz, és a haszon.

Különben legyenek olyan szivesek ezek a német lapok, engedjék megtekinteni előfizetőik névsorát, s ha nem zsidó azoknak legalább is két harmadrésze, e sorok írója be fogja adni a kulcsot és mellét verni bűnbánatában; csakhogy nehezen három negyed részre, hanem négy ötödrészre akadnánk: négy ötödrész zsidóságra, szemközt egy ötödrész németiséggel.

Ha ezen adattal szemközt is van valaki, aki nem a zsidóságot tartja a germanisatio fő-eszközzel, ám legyen szives és jelentse be magát aztán czáfoljon meg minket akármiféle módon, mi meg fogunk hajolni érvei előtt.

Avagy a „Pesther Lloyd“ nem hivatalos lap-e? nem hivatalos lapja-e a pesti speculans zsidóságnak? Igen is az. És miért az, miért német? Azért, mert egy magyar kereskedelmi

lap, miután a kereskedelmi elem leginkább zsidó, — nem bírná magát fenntartani.

Mit bizonyít vajjon ez az adat?

Beszélik: hogy miért nem foglalja el a kereskedelmi tért a magyar ember? Hát a zsidó nem magyar ember? Hiszen ha csak a vallás határoz köztünk, akkor épen oly magyarnak kell lenni-e a zsidónak, mint a kálvinistának vagy katolikusknak, és nem is szabadna különbséget tennünk e vallási elnevezések között. A magyar zsidó nem úgy lehetne-e a magyarosodás terjesztője, mint a magyar református, lutheránus, vagy bárki más? ha t. i. magyar volna az a zsidó, s bírna a nemzetiség- vagy hazafiságról a legcsekélyebb fogalommal. Beszél magyarul, ha muszáj, és magyarnak vallja magát, de lessetek meg két zsidót, ki nem tudja, hogy figyelemmel kísértetik, bizonyynyal nem fogtok ajkáról hallani egy magyar szót.

Lehet-e aztán magyarnak mondani ezt a népet?

És most már az elmondottak után indulva okadatolnunk sem kell azon állítást, hogy a német irodalom fenntartója és terjesztője nem más, mint 'a zsidóság. És a zsidóság ezáltal a magyar irodalmat öli, mert annak a szájából veszi ki a kenyeret, s egy idegen nyelvet tényezővé, honossá akar te n Magyarországon.

És ha felszólalunk, és ha saját magunk ellen beszélni merünk, ki az, aki azonnal elérántja az ő, haszonvágy által megvesztegetett pennáját, mint a zsidó, és provokál egyszerre német hazafiságra, német áldozatkészségre, német nagylelkűségre, és mindenféle németiségre ezen a világon, mintha bizony a német rászorult volna az ő „aé vaé“-kolására, vagy csak annyi köze is volna hozzá, a zsidóhoz, mint paradicsommadárnak a szarka fiához, egy ég alatt.

Nem kell tehát összetévesztenünk a németet a zsidóval soha, mert ha ez a faj kényszerülve érzi magát a magyarosodásra, önkényt fog minket követni az a másik, ha még t. i. egy harmadiknak is meg tudjuk nyerni az ő magas gratiáját, a mely harmadik nép faj Magyarországon nem más, mint az arisztokratia.

Az aristocratia németesítő befolyása.

Az a szomorú, hogy az ugynevezett főnemesség, mely a nemzet színének tartja magát, kezd a nemzet alja lenni, s azt a vért, mely az véreikkel, rokon vagy testvér, épen annyira félti az elvizenyősödéstől, mint utált nejét a férj, vagy utált férjét a nő attól, hogy el fog mások által szerettetni. Avagy valóban kék vér az, mely az aristocratia ereiben csergedez, és a többi ember vérével nem azonos?

Lehet benne valami, mert az tény, hogy az aristocrat természet s ösztön után itélve, inkább hasonlít a majom fajhoz mint az emberiséghez, mert mindent, a mi őt ettől megkülönböztetheti, s amit valami nagyobb szerű orangutan a világ bármely részében fölkap, rögtön az élethűségig utánózni igyekszik.

Hogy nemzetiségi érzék volna bennük, arról szó sincs, és a majmolási érzéken kívül valóban alig van bennük valami. Akadnak ugyan egyesek, kik lerázván magukról a majom természetet, emberekké, és néha nagy emberekké válnak, ám de oly nagy ritkaság köztük ez, amely nagy ritkaság volt egy Széchenyi István.

Ha Angliában, Francia vagy Németországban valami sport kérdés merül föl, ha arról van szó, hogy mily ruházatot találtak föl az inasok számára; mily kocsit, vagy grima-ceot, hogy az ember majomnak látszassék? — arról eldebattiroznak és diskurálnak a kázinóban napokig, vagy hetekig; de ha egy nemzeti kérdés talál fölmerülni, s volna köztük csakugyan ki ezt tárgyalatni szeretné, akkor bedugja fülét a magas aristocratia, s legfeljebb is: „Gehe mit dieser Lumperei!“ szavakkal adja kifejezését mely honfiai érzelmének.

Pedig hát végre is szeretnők tudni, hogy midőn paradi-rozni kell, és embernek látszatni a magyar ruhában, miért bujnak aransujtásos kaczagányok alá ő méltóságaik és excellen-tiáik, ha föl sem veszik azt a nyelvet, mely nyelv azé a nemzeté, a mely nemzetnek öltözetét bitorolják.

Rettenetes amint egy beretvált arczu elnémetesedett kinézést tüttytis vén mágna s magyar daliák e pompás öltözetében kinéz, s hol előre hol hátra lottyán egyet, mintha már nem is tudna abban a ruhában járni. Épen oly szörnnyeteg ő magyar-

nak, mint eltorzított, és elháromszegletű-kalaposított kocsisa, vagy strimpflisitett és frakkosított inasa németnek, mert egyik sem abba a nadrágba, illetőleg plundrába való.

A magyar mágnásság nagy része már olyan idegen elemnek látszik köztünk, mint egy-egy varju a sasok táborában, hogy újjal lehet rajok mutatni, messziről. Ők azt hiszik, hogy urasan néznek ki, azért e különbség, pedig tudnák csak, hogy mily német kammerdineresen, francia palefrenieresen, és angol jockeisen néznek ki, — mintha e hivatalokból csak most szabadultak volna, — bizony, bizony, elszégyelnék magukat. Azt, hogy nincs rajtok semmi ami magyar, azt nem restellik, de hogy ne legyen rajtok semmi, ami ur? az már kétségbeejténé őket, ha úgy elhinnék, amint mi látjuk. Már pedig nincs valamire való magyar ember, kinek külön kinézése nem volna mint nekik.

Hanem azért ez a magának tetsző inya-binya népség, mely a magyar ügyek felforgatását németül cselekszi, és a magyar vért német befecskendezéssel akarja nemessé tenni, vagyouánál fogva virilis népség, oda tolja magát az ország dolgainak élére, amihez mint németnek, talán hozzászólási joga sem volna, — és bár nem beszél magyarul, kavarja az ország dolgát mint egy tóti Dorka.

Ha két exellentias § alaku Herr Maxempfutsch von Árpádsblut egymással összevesz, kitárul előttük a „Lloyd“ sorompója, s hogy csak magyaroknak ne látszassanak, lesznek inkább zsidókká, s adják egymásnak a box-ütéseket Izrael választott népe előtt, csakhogy vitézségüket egy pár osztrák „gavallerie“, „infanterie“ General is láthassa.

Ha bankokat alapítanak „auf eigene Faust“ társulatokat, vagy intézeteket, azok rendesen olyan purum német alapra vannak fektetve, mint maga a schwarzgelb zászló. Akár merre járnak, kelnek az osztrák rendek nyelvének orrhangjait hallja tőlük az ember mindenütt, és méltóztassék bemenni a kázinóba bár kinek is, ki a Stilfried és Guddemund unokáinak nyelvéről fogalommal nem bír, ott tapasztalni fogja, hogy a pesti „bherze“ — csak előcsarnok e palotához képest, melyben már nem is az Adjunctok, hanem a Herr Presidentek recsegtetik az osztrák verklit.

Mikor Herr Graf Maxenpfutsch von Árpádsblut fejére nyomoritotta Babilon nyelvzavart előidéző tornyát. a magas kalapot, és magára szerénytelenkedte azt az öltözet felét, melyet az indusok úgy vettek föl, hogy előre fordították hosszabbik végét, azt hiven, hogy az bizonyosan azon célra kanyarítatott ki olyan furesán, (melyet frakknak hiv, és elegans öltözetnek tart az izléstelen világ) — hát akkor, a ki az exellentias urak iránti nagy hódolatot kiakarta mutatni, Judas der wahre, másnap megjelent a kémény alatt és hátul hosszú ruhában: „Der Graf sall ach leben, der Jude sall ach leben“ — és mint a „schöner Mayer,“ — leve ő a czilindernek és frakknak nagyszerű terjesztője; s volt ő boldog kezdetben mindjárt, mert a grófot és zsidót nem lehetvén megkülönböztetni egymástól, tehát mind a kettőt exellentias urnak hívták.

A mi különben azt illeti, az emberiség e két faja leg inkább megérti egymást. A mágnás képzelt rangjánál, a zsidó természeténél fogva arrogans, követelő, s e szerint könnyebb a lelkének, ha azt teheti a mit a mágnás tesz, és ahoz hasonló-nak képzelheti magát.

Ha a mágnás félhuzza a magyar ruhát „zo glajch khommt der schöne Mayer,“ és ő is félhuzza a magyar ruhát. Ha a mágnás fölteszi a köcsögöt „alzo glajch khommt der schöne Mayer,“ és ő is fölteszi a köcsögöt. Ha a mágnás magyarul beszél? a schöner Mayer is magyarul beszél; ha azonban a a mágnás németül beszél, a schöner Mayer is németül beszél.

Tökéletesen így áll a dolog.

Azt hogy valamennyi zsidó, (nagyon kevés kivétellel) német, azt mágnásainknak köszönhetjük leginkább. Ha mágnásaink magyarok volnának alig volna német zsidó Magyarországon, s ha német zsidó nem volna Magyarországon, a többi német is jobban szoritkozva látná magát a magyar nyelv elszajátítására; de mert a mágnás német, „der schöner Mayer“ is német, mert hogy hazafiságból tegyen valamit, ahoz nem ért tehát a többi sem igyekszik magyar lenni.)

Ezeket tekintetbe véve, semmi sem természetesebb, mint az: hogy mágnásaink legjobban hatnak a germanisatio terjesztésére, és ami legszomorubb, nem is igen igyekeznek ezt a be-
tegséget meggátolni.

Azt, hogy mágnásaink németek, azt nem is szükséges bebizonyítanunk. Nézni kell maguk viseletét, és cselédségüket a családi, és azon intézeteket, melyek élén mágnás áll, vagy ahol mágnás a főtenyező, a politikai életben. Ennek oka pedig csak az: hogy az aristocratia mindig a hatalommal szokott tartani, és nem a néppel, s mivel most a hatalom német, hogy a hatalomnak hizeleghessen, az aristocratia is német. Ezért nincs egy nemzetnek sem oly átkos aristocratiája, mint a magyarnak.

Hát a kormány miféle náció?

Az a csoda történik itt velünk most az egyszer, hogy minden pártszínezet nélkül beszélünk a mi közösfügyes osztrák-magyar kormányunkról egy pár szót, röviden mondva azt is.

Ha arra kerülne a sor, hogy őszintén, de valóban őszintén feleljünk azon kérdésre: „Magyar-e ez a mi kormányunk vagy német?” Komolyan mondjuk, hogy nem tudnánk határozottan felelni. Magyarnak ugyan nem magyar, de talán németnek se német egészen, — hanem egyikből is, a másikkól is van benne valami. Annyi német hivatalnok is van még, protoculumja és registerje, mint a szemét. Kifelé egészen német, befelé félig német félig magyar, s így három negyed részben még is csak német.

Hogy ennyire benne ül a magyar kormány a német „Pechben,” az nagyon szomorú dolog, de még szomorubb az hogy: azt sem igyekszik magyarra tenni, amit tehetne.

Hát például nem állna Magyarország kormányának hatálmában, egy rendeletet bocsátani ki hogy: „Minden, a kormány által szabadalmazott társulat, vagy egyesület kötelességének tartsa a magyar nyelv föl vételét annyira, hogy a magyar embernek saját hazájában ne kelljen tolmácsot fogadnia, ha valamely társulattal dolga lévén, azzal boldogulni akar.”

Mi féle Magyarország az olyan Magyarország, melyben tolmácsot kell a magyar embernek használni? De nehezen is van olyan ország a világon, melyben idegen nyelvvel igen is, de a nemzeti nyelvvel megélni ne lehetne. Hiszen akkor nem az az ország az, aminek vallják, hanem aminek tényleg mutatkozik,

S kérdem, egy magyar kormánynak nem kötelessége-e minden oly betegség megakadályozására, mely a nemzetet komolyan fenyegeti, — megtenni, elkövetni mindent? Hiszen a kormány nem csak azért van, hogy a nemzetre hatalmat gyakoroljon, hanem hogy őrkdjék a nemzet felett, s amennyire erejétől telik, megvédje azt minden oly veszélytől, mely a nemzet életére befolyással lehet, vagy lehetne; az elnémetesedés pedig nem csak hogy befolyással lehet, de már befolyással van is. Amely kormány az ilyenekre nem ügyel, az a nemzetnek csak kárára van, mert saját érdekén kívül nem tesz semmit, és épen azért nem érdemes az életre.

Számtalan és számtalan oly eszköz van a kormány kezében, melylyel a magyarosodásra hathatna, és pedig a nemzeti ségi erőszak minden látszata nélkül, noha én az itt lakó németiséget nem tartom nemzetiségnek. s bitem szerint az, ha meg akar itt élni, köteles magát a nemzeti törvények- és nemzeti nyelvhez alkalmazni, — épen annyira kötelessége neki ez, mint nevetség volna tőlünk az, ha mi alkalmaznók magunkat öhozzá.

Mondassék ki, hogy kormány-hivatalokba semmi áron nem alkalmaztatik az, aki magyarul nem tud, azok pedig kik nyilvános intézeteknél hivatalnokoskodnak, kötelesek a magyar nyelvet három év alatt megtanulni különben elbocsáttatnak. — Aztán legyen gondja a kormánynak a nevelésre, sat.

A társadalmi dolgokat bizzák a társadalomra, a nemzet érelvére és a sajtóra, mely belátta és be fogja látni hogy: ha ez ügyben a legerélyesebben nem teszünk, pár évtized múlva Magyarországon csak is a falvakon kereshetünk magyar embert, ahonnan aztán az is kiolvad és kivész.

Hát a sajtó hogy viseli magát?

Itt már engedelmet kérünk, de nem tarthatjuk magunkat azon szabályokhoz, melyeket a kormányt illető fejezetünkben kijelentettünk: hogy t. i. tulteszszük magunkat minden pártáryalaton. A kormánnyal szemben, mely egy tömör testület a

maga nemében, még csak megóvhattuk meggyőződésünket annyira amennyire, a nélkül, hogy belekevertünk volna egy kis pártnézetet is, hanem a sajtóval szemközt, az agyonijedt halványvörös honvédséghez hasonló Deák-párti honvédő sajtóval szemközt (miután valódi honvédsajtó is létez), lehetetlen hogy ki ne mozduljunk primitív állásunkból, s ugyne beszéljünk arról, amint azt jelen röpiratunk célja követeli.

Hát kérjük alássan, megvan minden rossz ügynek a maga prókátora, ha még oly kétségbeesett is az az ügy, csak fizessen az illető fél.

Nem egyszer, de többször elmondták már azt (s lehet, hogy ez pusztán a mi badarságunk szüleménye, hogy t. i. nem akarjuk elismerni a jobboldali sajtó hazafias érdemét), hogy azok a jobboldali írkász urak, ott a kormány köpönyege alatt, csak annyiban írnak az ő meggyőződésök szerint, amennyiben meggyőződésök az, hogy élniök kell, ha ők nem írnának, írna más.

Megvalljuk tehát, hogy mi azokat a jobboldali író urakat nem valami nagyrabecstülő tekintettel nézzük és nem tartjuk őket egyebeknek, mint gépeknek, hogy t. i. formába öntik és leírják azt, amit az őket fizető s felettök fegyelmet gyakorló kéz eléjük ad.

Ezen indokból kiindulva, igen természetesnek találjuk a jobboldali sajtó magatartását, az ellenzék által szönyegre hozott magyarosodási kérdésben is.

Azok az urak, kik a kormány Ponczius Pilatus-kézmosásával akarnak feltűnni a német közönség előtt, megtűrték, hogy pro forma böffenjen egyet a jobboldali sajtó is (mely már természetstérileg gyomrában érzett valamit, de nem merte kiköpni: hátha vér, mely aszkórságba ejti őt) és némileg meneküljön azon heptikus érzettől, melyet az 1867-diki meghülés idézett elő, — de aztán vonja vissza magát czellájába ismét, miután az ily kórságos állapot nem való arra, hogy szellőztetésnek legyen kitéve.

A jobboldali sajtó e szerint böffentett kezdetben egy-párt (jelentvén, hogy ő is szeretne még élni, ha engedné tündeje) de aztán meggondolván a dolgot, hogy t. i. a Handzlik és Schmitlék is szavazhatnak az ő idejében, tehát szépen be-

huzta csigabiga-szarvát, és azon hazába, melyet hátán hord, visszavonult.

Miatta most már lehet az egész világ zsidó, csak mellette szavazzon, ő nem szól semmit, „Schmüle zall ach leben!“ Hiszen „zall ach leben“ — miszerintünk is, és épen azért, mert nem szeretnők, hogy egy minden pillanatban bekövetkezhető változás alkalmával agyonveressék „Schmüle“ az olyankor féket nem ismerő nép dühe által, kívánjuk és tanácsoljuk „Schmülének“, — hogy legyen egykissé jobb hazafi, mint amilyen eddig volt, — ha mindjárt megharagudnék is e tanácsunkért, és adná szavazatát Andrássy Schmülére, ki az egész miniszteri expediciónak önkényes Werkführerje.

Különben hiszszük is, miként a jobboldali sajtó nem akarja magának arrogálni, hogy ő mióta existál, nemzeti irányt fejtett volna ki, bármily szempontból is. Roppant fari-zeus arcczal hozzá nyikkantott most is a baloldal agitációjához, nehogy népszerűséget veszítsen a Deák-párton is létezhető valódi magyar emberek előtt, de hogy aztán az ezek iránti kedvezmény miatt a németet meg ne haragítsa, szépen elhallgatott. Ilyen a kétkulacos matador.

Csak aztán örökké tartana ez a Deák-párti uralom, t. i. a német ajku zsidóság ne lenne annak kitéve, miként változván az ur, változik a légkör is. Ettől ugyan nem tart az Andrássy Schmüle-kormány, mert mint neki, úgy elvtársainak is jobb ma egy veréb, mint holnap egy tuzok.

Hogy azonban a clarissimus jobboldali sajtóra visszatérjünk, elmondjuk neki, amire ő talán még nem is gondolt, azt t. i., hogy ő e labancz-világnak szolgál etető kanalaul. Ez a mostani labancz-alkotmány szintén meg tudta szerezni a ő mestereit, kik faragnak a magyarból a németnek olyan csodadolgot, aminő annak tetszik.

Csaknem fogja magát a Rákóczy utódának nevezni a „Reform“, s a Bethlen, Bocskay, vagy Illosvay utódának nevezni magát a „Pesti Napló“, — pedig meglehetősen tudvalévő dolog az, hogy a nevezett férfiak az elnémetesedés és az osztrák uralom ellen küzdöttek, noha mind hiába, mert „Reform“- és „Pesti Napló“-féle emberek mindig voltak e vilá-

gon. Mily gyalázatos volna pedig helyzetünk. sőt történelmünk is, ha a nevezett férfiak neveinek és tetteinek emlékével nem bírnánk.

Ámde jól van, kormányon-maradhatási érdekből hagyja ránk a jobboldali sajtó még ezt a küzdelmet is meg fogunk felelni magunkért, de azért mondok annyit ö kegyelmöknek, kik a magasztetjü kalapok árnyában öltögetik reánk nyelveiket, hogy több nap mint kolbász, s hogy el fog fogyni, nem fog örökké tartani előttük ez a kerítés.

A mely nép magára van hagyatva !

Hol a barát, testvér, rokonfaj, vagy bár ki és mi is, a ki vagy a mi velünk gondol? Számíthatunk-e mi arra, hogy egy be nem látható esemény következtében egyik vagy másik testvérnéplez csatlakozunk, hogy ha állami elnevezéstünk megszűnik is, mégis magyarok, s talán még nagyobbak, talán még erősebbek fogunk lenni?

Nem !

Mi magyarok csak ezen állami elnevezés mellett, csak ezen a földön maradhatunk, s hogy az „ország-magyar birodalom“ czim már is mennyire fenyegeti nemzetiségünket, azt a mindennap látottakból és tapasztaltakból ítélhetjük meg leginkább.

Lehet mondani, hogy minden eddig táplált magyar nemzeti féltékenységiünknek vége, s oly valami természetesnek látjuk a németek terjeszkedő működését, hogy eszünkbe sem jut az aggodalom, pedig ha így megy, amint e pár év alatt elkezdte, oly hamar közös lesz Magyarország a németekkel. hogy nem is gondolnók, s mi leszünk benne a kisebbik urak. Már most is csak erélyvel küzdhetjük ki nemzeti állásunkat. már most is ! És ha ez az erély csüggedni fog, ha valóban nem akarja belátni a nemzet ez őt fenyegető veszélyt, vagy plane annyira tunya már, hogy belátja ugyan, de nem akar tenni mint nemzet az összesért, hanem tagjai csupán mint

egyesek, egyedül a maguk bajával bibelődnek? akkor kár nekünk szólni is, mert mi egynehányan nem leszünk képesek megfordítani a sors szekerének rudját, — s elkeseredve bár, de nem tehetünk egyebet, mint dult reményünk romjaira dőlünk, s ott szenvedjük ki nemzeti fájdalmunkat. Ha azonban csak egy szikráját látjuk is azon lelkesedésnek (melynek hogy tüze kialudt volna, nem merjünk gondolni sem), melyre hivatkoznunk kell, ahányszor egy magára hagyatott nép életkéréséről van szó, — úgy százszoros erőt és ingert fogunk érezni a tevése, s mint annak a népnek, mint annak a lelkesedésnek harangozói, egyre kongatni, mindaddig kongatni a vészharangot, míg egyik magyar ember a másika után föl nem ébred, míg talpra nem áll mind, és kész nem lesz a tevése hazája mellett, és azért: hogy utódaira szent örökség gyanánt hagyhassa a magyar nevet!

Igen, csak egy kis jelét adja annak a nép, hogy hallgat reánk, az ellenzék közegei, melyek valóban nem hasznért, nem nyomorult konczért, de azon isteni érzetnél fogva, mely magasabb helyről, magából az égből kapja ihletét, — hazája s testvérei iránt érzett mély szereteténél fogva, szemben vészszel, hatalommal küzdeni kész, — ha csak némi elismeréssel, vagy figyelemmel veszi is öszhangzó, összetartó küzdelmünket a nép, az által mintegy megkettőzteti bennünk a lelket, s ha van annak fénye, villáma, úgy kétszeres erővel fogjuk szórni mindenfelé, amerre sötétséget, és a sötétségben hálót gyantunk a nép számára, összekötöztetésére.

Pedig valóban gondolja meg a magyar nép, hogy egészen magára van hagyatva. Ellensége minden, amit maga körül lát, alig nézhet bizalommal egyik ember a másik szeme közé, idegenekkel tömött az ország, s idegenek vagyunk még magunkhoz is.

Ugyan mi volna, ugyan mit tenne ez a nép, ha egyetlen támogatója, egyetlen toronyőre: az ellenzéki sajtó nem emelné lámpáját magasra mindannyiszor, ahányszor a vihar sziklához akarja vágni országunkat, és nemzeti életünk hajóját? De ő föl-emeli lámpáját és fölkiált: „Ott a szikla. nézd, vigyázz, és kerülöd azt!”

Az ellenzéki sajtó az, mely össze van folyva a néppel,

miután nincs más érdeke csak a népé. Semmiféle kormány, semmiféle hatalom nem támogatja ezt, csak a nép maga, ő a népre a nép reá van hagyatva, egymásra, azaz hogy magukra vannak hagyatva ők, s így kell hogy egymásnak élve önjerejükből tartsák föl magukat a hatalom érdekeivel szemközt mindaddig, míg ki nem derül az ég felettük is.

Hallgassunk tehát egymásra, és összetartva képezzük azon megtörhetlen erőt, melyet a népszilárdság képezni szokott.

És hallgasson reánk a nép most is. Hiszen láthatja, hiszen szeme előtt lebeg a tiszta, az egyedül nemzeti ügy, hol nincs ellenség, mely ránk foghatná, miként érdekből teszük ezt, nem pedig a legmélyebb honfui átgondoltság és kötelességből.

Igen hallgasson reánk a nép, és tegye azt, amit mi neki tiszta szívből, őszinte meggyőződésből tanácsolunk; mert szent ugyan, s lehet mondani hogy egyik legszentebb ügyünk a nemzeti nyelv, de nem csak a nyelv maga, hanem a nyelv által más óriási dolgok is elötérbe fognak kerülni, melyek a nemzeti erő kifejlésével összeköttetésben állnak. A nyelvtől függ, hogy erősödjünk, gyarapodjunk, és hogy megmaradjunk. — Olyan ez mint az ér a testben, mely hajszaledényeit elágaztatva ellátja azt étellel.

Röviden elmondtunk már egyet mást, de ha kimeritők akarnánk lenni, elmondhatnánk még nagyon sokat. Az itt elmondottak azonban csak arra valók, hogy egy-egy eszmét megérintsenek, és felköltsenek az olvasóközönségben az iránt, hogy tájékozassa magát, s tudja, melyik elem az, mely nemzeti nyelvünket legjobban fenyegeti, s mely ellen kikell fejtünk minden erélyt.

Mit kell tehát tennünk az elnémetesedés ellen?

Hogy mit kell tennünk? a vagy mit kellene tennünk? Erre a kérdésre úgy hiszem megtudva felelni minden magyar ember szíve és szája. A felett, hogy mit kell tennünk, készek

vagyunk mi tanácskozni mindig, és el is határozzuk, de hogy aztán megteszszük-e? az már más kérdés.

Nekünk betűcsinálóknak nincs az a hatalom megadva, hogy a szavakkal egyszersmind tetterőt is küldjünk a közönségnek, mert ha küldhetnénk, küldenénk valóban, még vértünkéből is. Ha azonban a közönség tetterőt nem érez magában, mi nem adhatunk, s így minden törekvésünk oda irányul, hogy ott, a hol t. i. tetterő volna, de alszik: azt fölébreszszük.

Sajnos, hogy nem dicsekedhetünk oly lángoló tollal, melynek érintésétől az fellobbanna, s e szerint amit nem bírunk előidézni pillanat alatt, igyekszünk előidézni folytonos szorgalommal és kitartással. Nekünk ez a sorsunk, nekünk ez a pályánk; ide rendelt a végzet, hogy olyanokra gondolkjunk, mire más nem gondolhat mert idejét s figyelmét más ágakra kell fölhasználnia, s azért tart őt avagy csősz, hogy figyeljen.

Szivesen elvállaljuk e tisztességet, sőt még büszkéek is is vagyunk a nemzet azon bizalmára, melyre eddigi pártolása által méltatott, és igyekszünk hivatásunknak megfelelni. Kell azonban, hogy előadásunkat, figyelmeztetésünket, meghallgassa a gazda is.

A birtok a nemzet ősi birtoka veszélyben forog, ez tény, s ha nem igyekszünk azon veszélytől elvonni, mely azt fenyegeti, el is veszhet. Ezt kijelenteni kötelességünk. Kell tehát, hogy tegyünk és megvédelmezzük azt, a mi a miénk. Aki azonban fél a német hivatalnok, bankár, boltos, pincér sat. haragos arczától, az lépjen hátra, és ismerje el, hogy ő meg van ijedve; aki azonban nem fél az lépjen elő:

1-ör. Otthoun a családi életben folytathat mindenki olyan beszélgetést és oly nyelven, amilyen neki tetszik, mert még a nemzet keze sincs arra feljogosítva, hogy e korlátokon átnyúljon, — amint azonban e korlátot keresztüllépve kőn áll a nyilvános élet piacznán, legyen magyar minden ember.

2-or. A nyilvános élet terén ne ismerjen más nyelvet, csak is oly körülmények közt beszéljen más nyelven, midőn t. i. a magyart a lovagiasság, vagy a vendégszeretet megsértése nélkül nem használhatja, például: idegenekkel szemben.

3-or. Bárhová lép, bárhová megy: a nyelv, melylyel bárkit is megszólít, magyar legyen. Ha az illető némettől felel s határozottan, de makacsság nélkül jelenti ki, hogy magyarul nem tud, — az esetben beszélhet vele németül. (Ez eljárás folytán, ne-hogy minden megszólító iránt az önmentegetés kellemetlen-ségének legyen kitéve a benn lakó német, igyekezni fog a ma-gyar nyelv elsajátításán, ellenkező esetben kiismertetik, és mint ki a nemzet iránt tartozó lovagiasság kötelmeinek magát alávetni nem akarja, a viszont-lovagiasságra sem számíthat.)

4. Kerüljön a magyar ember minden oly üzletet, melynek tulajdonosa jogos ohajtásunkat megveti és semmi jelét nem adja annak, hogy a magyar polgári jog élvezeteért ő is kész viszont szivességre és lovagiasságra. Ezen jeleket pedig igen könnyen föl lehet ismerni. A német czéget például megváltoztatja, igyekszik az üzletébe lépő magyar emberrel úgy, amint tud magyarul beszélni, magyar segédeket, vagy segédet tart sat.

5. A vendéglősökötől kívánhatjuk: hogy magyar étlapot tartsanak, s hogy a főpinczér, kivel minden vendég közlekedni kénytelen, magyarul is beszéljen. (És mert e szerint főpinczér nem lehet, csak az, ki magyarul is beszél, minden pinczér igyekezni fog azon, hogy a magyar nyelvet megtanulja.)

6. Soha sem kell megfedkezünk arról, hogy magyarok, s e szerint nemzetiségünkönél fogva lovagias emberek vagyunk, a durvaság helyett használjuk tehát a méltóságos megszólítást, és legyen a makacs német büntetése az, hogy ne huzhasson tőlünk hasznót, azaz: ne menjünk olyan helyekre, hol csak né-mettől beszélnek.

7. Az üzleti nyelv levélben, úgy mint szóval, magyar legyen, felfogva és figyelembe véve a 3-ik pontban előadottakat.

8. Azon német ajku zsidó iránt, ki velünk testvérestülni s ohajainknak megfelelni kész, — félretéve minden előítéletet, — még nagyobb előzékenységet mutassunk mint ő, miután czé-lünk nem az ember megvetése, hanem igen is a béke, egyesülés és egyetértés.

9. A követelők iránt ne feledkezzék meg a magyar sem arról, hogy ő van itthon.

10. A ki határozottan kényszerítve nincs rá, Magyaror-szágban megjelenő német irodalmi terméket ne vegyen. (Kény-

szeritő eset, ha t. i. ugyanazon irodalmi terméket magyarul, vagy Németországból meg nem szerezheti, vagy a magyart meg nem érti, és mégis kénytelen az illető munka tartalmával megismerkedni.)

11. Vasutaknál, vagy bármiféle hivatalnál is, a magyar nyelvet használjuk, mert ne feledjük el, hogy ha duzzog is az a hivatalnok, kinek nincs nyére a magyar beszéd, de azért ő van mi miattunk, és nem mi ő miatta.

Szóval azt tartsa szeme előtt mindenki, hogy a nyilvános életben csak is a fentt irt kivételek tekintetbevételével beszéljünk.

És ha ezt meg tudjuk tenni, és ha ezt keresztül tudjuk vinni, egy év alatt oly haladást teend nálunk a magyarosodás, mint különben évtizedek alatt sem, ha t. i. közönyösségünk altató légköréből ki nem lépünk, sőt amint megirtuk, ki vagyunk annak téve, hogy unokáink idejében már nem lesz Magyarország!

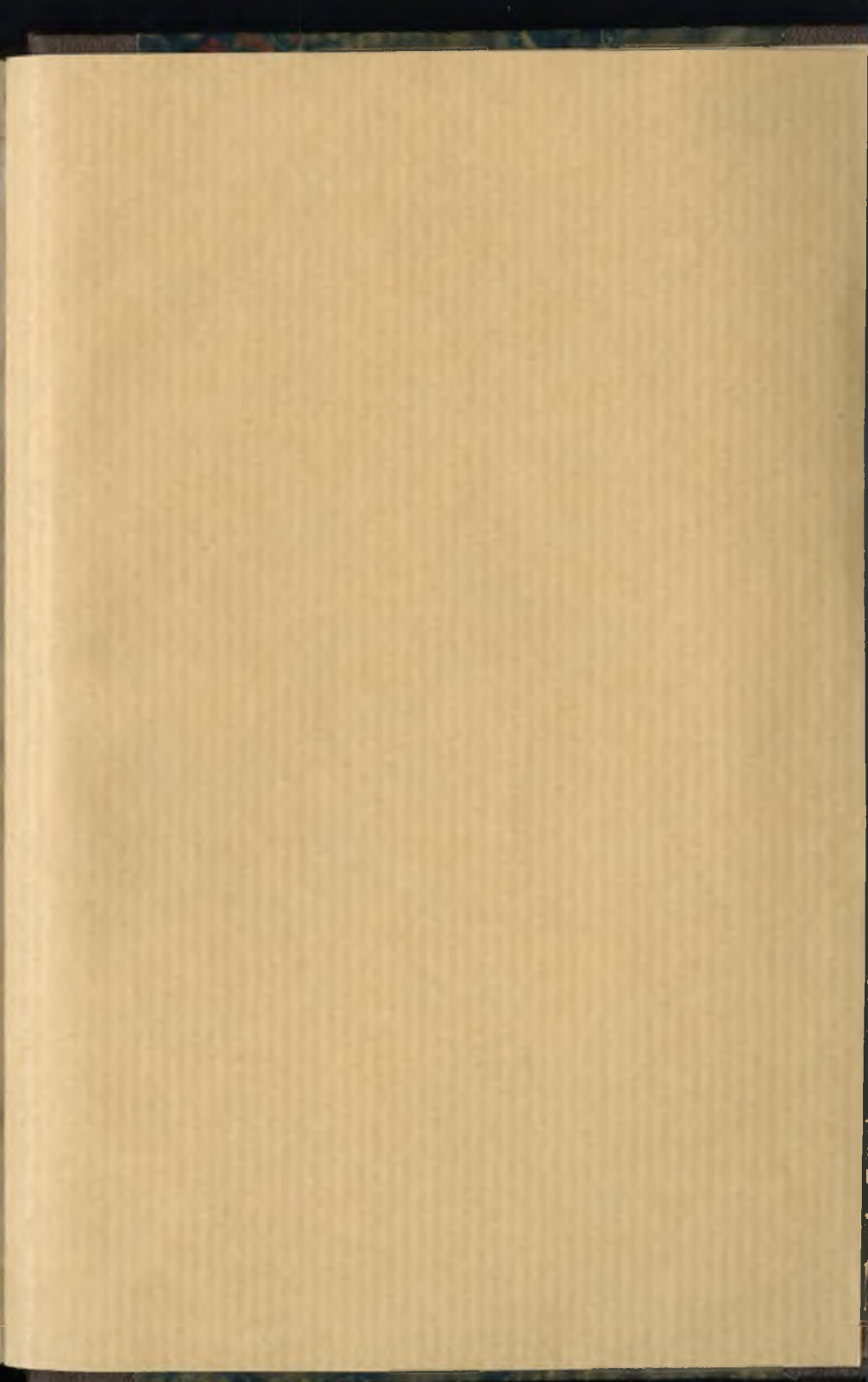
Midőn tehát tollamat letenném, áthatva azon reménytől, hogy minden ember úgy gondolkozik, minden ember úgy érez, mint én magam; hogy én se vagyok külömbmagyar a többinél: hiszem, miként szerény nézeteim, amennyire at. olvasók által érdekesnek tartatnak arra, el fognak terjesztetni a közönség között, s ha elterjesztetnek, talán nem is fognak eltűnni nyomtalanul.

Ha pedig e lelkemből meritett szavak nem találnának fogékony talajra, ha leunének, kiket sértene az, hogy más adjon utasításokat nekik, ők lépjenek elő, s ők adjanak utasításokat nekem, én szívesen, sőt örömmel fogadom el azokat, mert látni, tapasztalni fogom legalább: hogy mégis vannak, kik az ügy iránt komolyabb érdeklődéssel viseltetnek, s hogy jelen kezdeményezett mozgalmunk nem fog ellobogni szalma-láng gyanánt.

Isten s a kitartás velünk!

Dr. BALLAGI GÉZA.

2002

2012]

Restaurátor: F. S. E. V.

Weigel József

Új kötés:

Év: 2008. 01

Kiemelt táradék:

